
Kraków-Bieżanów, st. 27, woj. małopolskie, AZP 103-57/27

Informator Archeologiczny : badania 33, 62-63

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Kosewo, st. 9, gm. Stary Lubotyń, woj. mazowieckie, AZP 42-74/4 – patrz: wczesna epoka żelaza

Kossobudy, s. 1, gm. Raciąż, woj. mazowieckie, AZP 45-58/7 – patrz: wczesna epoka żelaza

KRAKÓW-BIERZANÓW, st. 27, woj. małopolskie, AZP 103-57/27

- obozowisko z okresu schyłkowego paleolitu
- ślady osadnictwa neolitycznego
- osada kultury łużyckiej z epoki brązu
- ślady osadnictwa z okresu wpływów rzymskich
- ślady osadnictwa z okresu wczesnego średniowiecza
- ślady dróg gruntowych z przełomu XVIII i XIX w.
- okopy z I wojny światowej (?)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w terminie od 10 kwietnia do 30 listopada przez mgr Barbarę Drobiewicz, prof. Sławomira Kadrowa (autor sprawozdania) i mgr. Ryszarda Naglika (Krakowski Zespół do Badań Autostrad). Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 324,2 arów.

Celem badań była kontynuacja szerokopłaszczyznowej eksploracji reliktyw osadnictwa z końca epoki brązu i nowożytnych – zagrożonych całkowitym zniszczeniem – w liniach rozgraniczenia projektowanej autostrady A4 na odcinku południowego obejścia Krakowa. W 1999 r. odkryto 470 obiektów kultury łużyckiej i zbadano w odcinkach dalszych 15 rowów (głównie ślady nowożytnych dróg gruntowych oraz okopów będących zapewne częścią austriackich fortyfikacji Prokocimia z początków XX w.). W trakcie tych prac pozyskano około 70 tys. fragmentów ceramiki (głównie kultury łużyckiej) oraz kilkaset wyrobów krzemienych.

W opisywanym sezonie badawczym odkryto niezwykle interesujące relikty ciałopalnego założenia sepulkralnego z okresu wczesnego średniowiecza typu Alt Käbelich. Usytuowane jest ono w najwyższej położonych partiach stanowiska.

Na wschodnim krańcu stanowiska odkryto natomiast ślady dość rozległego obozowiska ze schyłkowego paleolitu.

Podobnie jak w poprzednim sezonie odsłonięte obiekty kultury łużyckiej należały do kategorii stosunkowo niewielkich jam owalnych lub okrągłych w rzucie poziomym i nieckowatych w profilu. Zalegające w nich wypełniska miały najczęściej charakter jedno- lub dwuwarstwowy. Stosunkowo rzadziej występowały obiekty z wypełniskami wielowarstwowymi. Ich wymiary były następujące: średnice od 1 do 2 m i głębokość najczęściej 50-70 cm. Rowy (o trudnej w tej chwili do przewidzenia długości) miały w partiach stropowych szerokość od 2 do 3 m. Ich głębokość sięgała w partiach podnóża stoku do 180 cm, najczęściej jednak nie przekraczała 100-120 cm. W partiach stokowych stanowiska w profilu miały one kształt litery „V”, natomiast u podnóża stoku i na wyniesieniu kształt litery „U”. Zwykle zawierały one dość liczny, redeponowany materiał ceramiczny kultury łużyckiej oraz pochodzącą z czasów użytkowania opisywanych dróg ceramikę nowożytną, datowaną na XVIII i XIX wiek. Rowy, rozpoznane jako okopy z początków XX w., rozlokowane są w centralnej partii wyniesienia, czyli w południowej części opisywanego stanowiska. Wyróżniały się one niezwykle regularnym, prostoliniowym przebiegiem. Nie zanotowano w ich wypełniskach jednak żadnych militariów.

Wśród pozyskanych fragmentów ceramiki nadal dominowały skorupy z rozbitych kielichów solowarskich. W dalszym ciągu ich rozkład przestrzenny nie ujawnił żadnych koncentracji lub czytelnych układów innego typu. Tak jak w poprzednim sezonie ceramika domowa reprezentuje szerokie spektrum form typowych dla osad kultury łużyckiej z końca epoki brązu w zachodniej Małopolsce.

W bieżącym sezonie udało się ustalić, że znaczne partie stanowiska, położone w zachodniej części stanowiska (wzdłuż obecnej ulicy Wielickiej) zostały zniszczone w wyniku osunięcia się stoku. Analiza stratygraficzna ujawniła, że miało to miejsce w późnym średniowieczu.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym w Krakowie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Via Archaeologica”, „Materiałach z badań wykopaliskowych na trasie A4”.

Badania będą kontynuowane.

Kraków-Bierzanów, st. 30, woj. małopolskie, AZP 103-57 – patrz: wczesna epoka żelaza

KRAKÓW-KURDWANÓW, st. 12, gm. Kraków-Podgórze, woj. małopolskie, AZP 104-56/9

- ślad osadnictwa paleolitycznego
- ślad osadnictwa kultury mierzanowickiej (wczesna epoka brązu)
- osada produkcyjna kultury łużyckiej z V okresu epoki brązu – okresu halsztackiego C
- osada produkcyjna kultury przeworskiej
- ślady osadnictwa z okresu późnego średniowiecza

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w terminie od 14 kwietnia do 30 września przez 3 ekipy archeologów: Kazimierza Regułę, mgr. Jarosława M. Frasia, mgr. Wojciecha Machowskiego, mgr Joannę Machowską, B. Koniecznego (Krakowski Zespół do Badań Autostrad). Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad w Warszawie. Czwarty sezon badań. Przebadano w sumie w 1998 i 1999 r. powierzchnię około 170 arów.

Celem przeprowadzonych prac było przebadanie zagrożonej zniszczeniem części stanowiska znajdującej się w obrębie powstającego południowego odcinka obwodnicy Krakowa.

Stanowisko położone jest pomiędzy ulicami Cechową, Podgóрки, Soboniowicką i Wyrwy, w dolnej partii północnego, prawie 2-kilometrowego stoku wyniesienia z licznymi wypłaszczeniami, opadającego w kierunku niewielkiego przepływającego przez Kurdwanów ciek wodnego (bez nazwy), stanowiącego prawobrzeżny dopływ Wilgi. Kulminacja wzgórza, na którego stoku odkryto stanowisko, znajduje się na wysokości ponad 300, a samo stanowisko na 240-250 m n.p.m. Dno doliny osiąga wysokość około 220 m n.p.m. Różnice wysokości pomiędzy skrajnymi punktami badanego obszaru dochodzą do 3 metrów. Podłożem są powstałe w okresie górnej jury, kremowo-białe wapienie skaliste z licznymi ciemnoszarymi bułami krzemienymi, stanowiące najbardziej wysuniętą na południe wychodnię tych skał w kierunku Kotliny Wielickiej. Wapienie przykryte są (poza wychodniami) nawarstwieniami humusu, polodowcowych ilów, żwirów, piasków czy wręcz druzgotu skalnego – głównie piaskowcowego. Stwierdzono także występowanie granitów skandynawskich. Cały obszar podlegał i w dalszym ciągu podlega intensywnemu rozwojowi zjawisk krasowych. Wskazują na to odkryte w trakcie prowadzonych prac liczne zapadliska terenu – początkowo brane za obiekty archeologiczne – oraz wypływające w okolicy stanowiska liczne, często okresowe, źródła zasilające przepływający na dnie doliny ciek wodny.

Wydzielono 619 obiektów (razem z wydzielonymi w 1998 r. – 626), z których część w trakcie dalszej analizy okazała się pochodzenia naturalnego. Wśród nich zasługują na uwagę wspomniane wyżej „obiekty” powstałe na skutek występujących zjawisk krasowych trwających nieprzerwanie do dziś. Liczne leje krasowe i zapadliska o zróżnicowanej wielkości i regularnych zarysach wypełniały się materiałami ceramicznymi i nawarstwieniami antropogenicznymi, co czyniło je w momencie ich wyróżniania praktycznie nierozpoznawalnymi. Głębokość eksploracji odkrywanych nawarstwień wahała się od około 30 do 500 cm. Prowadzone prace doprowadziły do odkrycia materiałów datowanych od paleolitu po czasy nowożytne. Większość zabytków występowała poza obiektami w ramach